

Voorwoord	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Inleiding	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
1. De middeleeuwse heren van Rhooen (1199-1503)	3
<i>Biggo van Duiveland (1199 – 1210)</i>	3
<i>Hendrik (1210 – 1240)</i>	5
<i>Boudewijn I Hendrikszoon (1240 – 1299)</i>	5
<i>Boudewijn II (1299 – 1342)</i>	6
<i>Pieter I (1342 – 1393)</i>	7
<i>Boudewijn III (1393 – 1401)</i>	8
<i>Pieter II (1401 – 1455)</i>	8
<i>Pieter III (1455 – 1503)</i>	8
2. Van reformatie tot bankroet (1503 – 1683)	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
<i>Pieter IV (1503 – 1534)</i>	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
<i>Pieter V (1534 – 1559)</i>	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
<i>Pieter VI (1559 – 1596)</i>	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
<i>Pieter VII (1596 – 1635)</i>	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
<i>Pieter VIII (1635 – 1679)</i>	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
<i>Pieter IX (1679 – 1683)</i>	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
3. Prinselijke sferen: de Bentincks (1683-1835)	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
<i>Hans Willem Bentinck (1683-1709)</i>	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
<i>Willem Bentinck (1709 – 1774)</i>	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
<i>Willem Gustaaf Frederik Bentinck (1774 – 1830)</i>	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
4. Het geslacht Van Hoboken	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
<i>Anthony van Hoboken (1830-1850)</i>	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
<i>De allerlaatste heren</i>	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
5. Restauratie en cultuur	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
<i>Tweede Wereldoorlog</i>	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
<i>Stichting en fondsenwerving</i>	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
<i>De restauratie</i>	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
<i>Een levendig cultureel centrum</i>	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Geraadpleegde literatuur	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

Kaders

De vrouwen van Rhooen	6
Een leugentje om bestwil	9
Valkenstein	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Adriana van Rhooen	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Het Huis te Pendrecht	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
De familie Tromer	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
De renaissancetuin	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Joseph Haydn	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

Aanjager Ludo PietersFout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Koninklijk bezoekFout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
De opzichters van het kasteel.....Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
De Hervormde Kerk van RhoonFout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Een partijtje 'oud hout'Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Schrijvers bezoeken RhoonFout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

1. De middeleeuwse heren van Rhoon (1199-1503)

Biggo van Duiveland (1199 – 1210)¹

Pal ten zuiden van de monding van de Waal, tussen de huidige Oude Maas en Nieuwe Maas, bouwde een groep mannen in het jaar 1199 een dijk rond een zandplaat. Dat stuk land was door aanslibbing geleidelijk aan hoger komen te liggen en graaf Dirk VII van Holland zag hier een mooie kans om zijn gebied en macht uit te breiden. Hij had ene Biggo van Duiveland toestemming gegeven om de plaat in te dijken en er een versterking op te bouwen. Misschien dat Biggo het karwei niet alleen aankon, want hij ging aan de slag met een groep neven. Dat mocht volgens het Zeeuwse leenrecht. Samen bouwden ze een dijk van enkele meters hoog die het kostbare stukje land moest beschermen tegen de woeste zee.

Van Biggo wordt verteld dat hij had deelgenomen aan de Derde Kruistocht, van 1189 tot 1192. Veel mensen uit de Lage Landen namen aan deze kruistocht deel, daartoe speciaal opgeroepen door de graven van Holland, Gelre en Kleef. Biggo zou tijdens die kruistocht tot ridder zijn geslagen en wel op het eiland Rhodos. Volgens de overlevering komt daar de naam Rhoon vandaan. Eerder zou Biggo op Duiveland onder dezelfde naam een ontginningsproject zijn begonnen, maar dat was blijkbaar niet gelukt.

Maar er is nog een andere overlevering, namelijk dat Biggo tijdens zijn werk een zevental jonge reuen zou hebben aangetroffen. Via Rheuden zou de naam Rhoon zijn ontstaan. Het waren brakjes, een type jachthond, en nog getijgerd ook. Zo zou het wapen van Rhoon zijn ontstaan, met rode spitsuitlopende strepen dwars op een goud veld.

Biggo profiteerde van het feit dat grote delen van Holland en Zeeland braakliggend gebied waren na een aantal grote overstromingen. Kaarten van dit zuidelijke stukje Holland uit de elfde en de twaalfde eeuw laten zien hoe de zee vrij spel had in het hele gebied van Vlaanderen tot Vlaardingen. Het was aan pioniers als Biggo om het weer te ontginnen en aan graven als Dirk VII om aan te wijzen waar dat mocht gebeuren. Ze kregen het in leen, het bleef dus eigendom van de graaf.

De naam Biggo van Duiveland doet vermoeden dat hij van het gelijknamige eiland in Zeeland kwam en ook zijn familiewapen wijst daarop. Maar de archieven geven iets meer zekerheid. In het genealogisch tijdschrift *De Nederlandsche Leeuw* is meermalen uitgebreid aandacht besteed aan Biggo en zijn nageslacht. Hierbij zijn ook enkele oude documenten afgedrukt. Het materiaal is in de zestiende eeuw verzameld door een verre nazaat van Biggo, Boudewijn van Duiveland van Roon (1519-1578).

In de marge van een handvest van graaf Willem II van Holland uit het jaar 1239 staat een tekst geschreven die bevestigt dat Biggo aanvankelijk een kasteel genaamd Roeden had in Zeeland, waar hij heer zou zijn geweest van Oost- en West-Duiveland:

¹ De jaartallen achter de namen geven steeds de periode aan waarin de betrokkene de titel 'Heer van Rhoon' droeg.

Ende 't landt van Roeden is ghenaeft naer een Ridders beghraven ende bemuyrde hofsteede, ghenaeft het Sloet te Roeden, legghende in Zeelandt, alsoe die heeren van Roeden eertijts heeren zijn gheweest van Oost ende West-Duvelandt ende vande dorpen, daar ontrent legghende.

Dat Zeeuwse project is volgens andere berichten door het water verzwolgen. Daarop kocht Biggo van graaf Dirk VII het recht om een ambachtsheerlijkheid te vestigen in Holland op een plek die opnieuw Roeden zou noemen en die nu dus Rhoon heet. Van die koop werd een kwitantie gemaakt, die als datum 21 januari 1199 draagt. De tekst luidde in hedendaags Nederlands: *'Wij maken u bekend dat Biggo en zijn neven van ons hebben gekocht grond +++ onder Peydregt met tiende en Ambacht.'* De plustekens duiden erop dat het om slikken gaat.

Interessant is ook een ander krabbeltje bij dit document. Daar staat namelijk:

Dat kasteel heeft eertijds gestaan op die Waele.

Biggo zou dus begonnen zijn met bouwen op een andere plek. Op een meter of vijfhonderd afstand van het kasteel van Rhoon ligt een vijver die vanouds het Waaltje wordt genoemd. Het water is ontstaan door een latere dijkdoorbraak. Dat hier een kasteel heeft gestaan, is al in 1922 aangetoond door het Bureau voor Oudheidkundig Onderzoek van de Gemeente Rotterdam (BOOR), die ter plekke opgravingen heeft verricht. Op een Franse kaart uit het jaar 1530 staan daadwerkelijk twee kastelen. Maar wie zal het zeggen? Er bestond volgens een kaart in de middeleeuwen ook een zandplaat ten zuiden van Barendrecht die De Wale heette.

Zo zijn er nog veel meer vragen. Waar Biggo precies begonnen is met bouwen, is niet zeker. Het is zelfs de vraag wanneer de eerste steen precies gelegd is en door wie. Maar wel zeker is dat Biggo het recht verwierf om de aangeslibde grond in te dijken en er een ambachtsheerlijkheid van te maken.

Een ambachtsheerlijkheid was in die tijd de eenvoudigste manier om een gebied te beheren. De graaf gaf de ambachtsheer het recht om gezag uit te oefenen over de inwoners van het stuk grond dat hij in eigendom had. Hij mocht bijvoorbeeld rechtspreken in eenvoudige zaken, maar niet in kwesties waarin de doodstraf kon worden uitgesproken. Om zulke 'halszaken' te mogen behandelen moest je heer zijn van een zogeheten hoge heerlijkheid. Dat zou later nog gebeuren, maar nog niet in de tijd van Biggo. De graaf beloofde bij de verkoop verder geen rechten op het gebied te doen gelden, behalve in geval van oorlog. Het leveren van manschappen en materieel voor de oorlog was in feite de enige verplichting die de heer had tegenover de graaf. Belasting hoefde hij niet te betalen. Die verplichting zou pas in de zestiende eeuw komen.

Toen het werk eenmaal gereed was, werd het ingedijkte stuk grond daarom verdeeld in twee of drie ambachten. Opvallend is in deze tijd dat de namen van de neven nergens worden genoemd, waaruit in ieder geval blijkt dat Biggo de belangrijkste was. Hij nam in ieder geval het grootste stuk, 56 morgen groot ofwel circa tachtig voetbalvelden. Dit is het latere Oud-Rhoon, dat ligt tussen de Oud-Rhoonse Dijk, de Dorpsdijk en de Werkersdijk. Het huidige kasteel ligt daar vlak buiten, op een nieuw aangeslibd gebied waarop ook het bos is ontstaan.

Op grond van archeologische vondsten en berichten over vernielingen door het water hebben deskundigen geconcludeerd dat de gronduitgifte aan Biggo van 1199 geen eerste ontginning was, maar een herontginning van een gebied dat eerder verdrongen was. Die conclusie is in lijn met andere berichten dat er in dit gebied van rivieren en eilanden wel bewoning is geweest, maar dat het binnenvallende water daaraan in de eerste eeuwen van het tweede millennium in veel gevallen een eind heeft gemaakt.

Het mooiste zou zijn als we nu het verhaal konden vertellen van één kasteel met één heer op één plek, maar zo eenvoudig is de geschiedenis helaas niet. Biggo had niet alleen een onbekend aantal neven, maar ook twee zoons en hij kreeg twee stukken land in leen. De eeuwen door blijven de namen van personen, gebieden en gebouwen door elkaar lopen.

Hendrik (1210 – 1240)

Biggo overleed in 1210, waarna de volgende heer van Rhoon aantrad, een zekere Hendrik van Duiveland, in de latere stukken ook wel Heynderijck genoemd, een zoon van Biggo. In de tijd van deze Hendrik, om precies te zijn in 1218, wordt de bouw gemeld van een kapel in Rhoon, gewijd aan Willibrordus. Voor een complete kerk was blijkbaar geen geld, maar de kerk van Pendrecht lag voor de bewoners van Roeden niet ver weg. Dat er behoefte aan geld was, zou ook kunnen blijken uit het feit dat de bestuurlijke rechten over de heerlijkheden in Rhoon werden verkocht aan de lokale schouten. Dat waren juridische ambtenaren die eerder door de heer waren aangesteld.

Hendrik van Duiveland raakte betrokken bij een onderhandeling met graaf Floris IV (1210-1234). Dat gebeurt in 1230. Inzet was een stuk land op het eiland Tholen dat als 'bruidschat' aan de kerk gegeven was. Maar hierover wordt later niets meer vernomen. En over Hendrik zelf evenmin. Dat wij van zijn bestaan afweten, komt vooral doordat de al eerder genoemde zestiende-eeuwse Boudewijn plannen had om een schilderij te laten maken van zijn voorvaderen. Daarop zouden Biggo, zijn zoon Hendrik en zijn kleinzoon Boudewijn I worden afgebeeld. Het schilderij is er niet gekomen, maar het lijstje geeft in ieder geval enige oriëntatie:

Heer Biggho van Duvelandt van Roeden a° 1199.

z(oon) Heynderijck van Duvelandt van Roon heere van Roon a° 1210.

z(oon) Baldewijn van Duvelandt van Roon heere van Roon ende Peyndrecht a° 1240.

Boudewijn van Roon a° 1299 en Machtelt van Malsen.

Boudewijn I Hendrikszoon (1240 – 1299)

Boudewijn de Eerste, zoon van Hendrik van Duiveland, was inmiddels de derde van zijn geslacht die de gronden in Rhoon bezat, maar hij droeg nog de naam van z'n vroegere bezitting en niet die van Rhoon of Pendrecht. Dat wekt de indruk dat hij wellicht in Zeeland woonde.

De oorkonde is ondertekend door graaf Willem II van Holland, die zijn onderdaan prijzend betitelt als 'onzen lieven ende ghetrouwen Boudewijn Hendrixsoon van Duvelant'. De graaf gaf hem een gebied in leen, dat op dezelfde manier wordt omschreven als in het document dat Biggo in 1199 verwierf, maar hij kreeg daarvan slechts de helft. Het ging om zijn rechtmatige erfenis, dat is het gebied Oud-Rhoon en niet het later aangeslibde gebied.

Die andere helft kwam er ook al spoedig bij. Meer dan veertig jaar na de eerste ontginning is er dan eindelijk sprake van een gebouw: '*een huys en een toorne daarin gelegyt*', naar alle waarschijnlijkheid op de plaats van het huidige kasteel. Van die tijd dateert ook een grensscheiding die bepaald is door een naburige heer, Nicolaas II van Putten. Hij heeft gemeten waar zijn eigen goed Katendrecht ophield en het land van Boudewijn begon. Dat schijnt overigens niet helemaal zonder ruzie te zijn gegaan.

Van de neven van Biggo en hun nazaten is intussen al lange tijd niets meer vernomen, maar 6 mei 1282 gaf Boudewijn I een stuk grond in Pendrecht aan een zekere Heynric Boudiius sone ute Duvelant, zo blijkt uit het archief van graven van Holland. Misschien was hij wel zo'n familielid. Hij kreeg er een stuk in het oude land van Duiveland voor terug. Daarmee lijkt het voor de hand te liggen dat deze Boudewijn I Hendrikszoon, die zich heer van Rhoon mag noemen en blijkbaar in Zeeland woont, aan een Hendrik Boudewijnszoon die in Rhoon woont een gebiedsuitbreiding gunt.

De Zeeuwse Boudewijn, als dit beeld klopt, kreeg wat extra land en daarmee meer aanzien in zijn gewest. Dat kon hij vermoedelijk goed gebruiken, want dit was de periode van de strijd rondom Floris de Vijfde, die in 1296 zou eindigen met de moord op de Hollandse graaf door een groep edelen. Floris had het onder meer aan de stok met een groep Zeeuwse edellieden, maar wat precies de positie van Boudewijn I in dit conflict is geweest, is niet bekend.

Boudewijn II (1299 – 1342)

Drie jaar na de moord op Floris V kwam er een nieuwe heer van Rhoon, inmiddels de vierde in rij. Het was Boudewijn II, van wie niet helemaal duidelijk is of hij de zoon of kleinzoon dan wel een ander familielid van Boudewijn I was. Graaf Jan van Henegouwen, ook wel bekend als Jan II van Avesnes, beleende als voogd van de jonge graaf Jan I van Holland deze Boudewijn II met de heerlijkheid Rhoon. Dat gebeurde op 15 september 1299. En wat belangrijk is, de eenvoudige ambachtsheerlijkheid Rhoon werd volgens latere berichten verheven tot hoge heerlijkheid.

Rhoon werd allengs belangrijker. Aan het begin van de veertiende eeuw stonden er een burcht in eigendom van een vrije heer en een kerk en werd het gebied op een samenhangende manier bedijkt. In deze tijd worden voor het eerst ook de echtgenotes van de heren genoemd. Boudewijn II blijkt getrouwd met Machteld van Malsen. En in 1329 werd de grondruil van 1282 ongedaan gemaakt. Het stukje bij Pendrecht kwam weer toe aan de heer van Rhoon. Naar het zich laat aanzien ging dat ten koste van de Zeeuwse tak van de familie, die zich niet misschien niet loyaal genoeg hadden betoond aan de graven van Holland.

De vrouwen van Rhoon

In de grote zaal op de benedenverdieping, de Catharina Theresia-zaal, ook wel de Empirezaal genoemd, zijn gebrandschilderde ramen te zien met de wapens van een aantal vrouwen van de familie Van Duiveland. Hun geboorte- en sterfdata zijn niet altijd bekend. In de Margarethazaal zijn de tekeningen van de wapens te zien. Die ramen heeft het kasteel te danken aan de Boudewijn van Duiveland van Rhoon (1519-1578).

Averade van Wendelnesse († na 1373), echtgenote van Pieter I.
Julia Willemijne van Geldorp, echtgenote van Boudewijn III.
Adriane Dierc Zijendochter van der Lee, echtgenote van Pieter II.
Margaretha van Weena (*Margarette Gerrit Stormsdochter*, 1440-1509), echtgenote van Pieter III.
Anna van Grave (1475-1549), echtgenote van Pieter IV.
Jobanna van Schoonhoven van Wanroy, echtgenote van Pieter V.

De eerste helft van de veertiende eeuw was een tijd van voorspoed voor het graafschap Holland. Aan het begin van de eeuw werd Vlaanderen definitief teruggedrongen, waardoor Zeeland binnen de invloedssfeer van Holland bleef. Graaf Willem III, bijgenaamd Willem de Goede, voerde een wel heel geslaagde huwelijkspolitiek, door twee dochters uit te huwelijken aan respectievelijk de keizer van Duitsland en de koning van Engeland. Dordrecht ontwikkelde zich tot een handelsstad van de eerste rang. Maar er hingen donkere wolken boven de horizon. De Hoekse en Kabeljauwse twisten stonden op uitbreken en die zouden fataal worden voor het kasteel in Rhoon.

Pieter I (1342 – 1393)

Van Pieter I is niet helemaal zeker of hij een zoon danwel een kleinzoon was van Boudewijn II, terwijl sommigen vermoeden dat hij wellicht een neef was, namelijk de zoon van Boudewijns broer. Maar hij was hoe dan ook de eerste van een lange reeks van Pieters uit het geslacht Van Duiveland die zouden aantreden als heer van Rhoon, tot Pieter IX de heerlijkheid in 1683 van de hand zou doen.

Deze Pieter I erfde in 1342 de titel heer van Rhoon en trouwde met Alverade van Windelnisse, ook wel Van Wendelnisse of Van Wielnesse genoemd.

Halverwege de veertiende eeuw begon het grote en vaak onoverzichtelijke conflict dat de Lage Landen anderhalve eeuw lang zou bezighouden, de Hoekse en Kabeljauwse Twisten. De Rhoonse Van Duivelandse vormden nu een aanzienlijk geslacht en het kon niet anders of ze raakten bij de onenigheden betrokken. Het probleem was begonnen met de al genoemde succesvolle huwelijkspolitiek van graaf Willem III, die de bijnaam 'Schoonvader van Europa' had gekregen.

Toen zijn zoon graaf Willem IV overleed, kwamen in de Lage Landen twee partijen tegenover elkaar te staan. Dat waren aan de ene kant de Hoeken die sympathiseerden met Margaretha van Beieren, de dochter van graaf Willem III die met de Duitse keizer was getrouwd. Aan de andere kant waren dat de Kabeljauwen die de kant hadden gekozen van haar bloedeigen zoon Willem V.

Deze Willem V won in 1351 een slag tegen de Hoeken bij Zwartewaal, slechts enkele kilometers ten westen van Rhoon. Dat was een belangrijke overwinning voor de Kabeljauwen. Maar Pieter I van Rhoon had de Hoekse kant gekozen en dat bleek zijn ongeluk. Na de slag werden hij en zijn vrouw uit het gebied verbannen en hun Duivelandse bezit raakten ze kwijt. Maar ze hadden tenminste hun leven nog en ook hun eigendommen bleven gespaard. Graaf Willem V had opdracht gegeven om van allen die in de slag bij Zwartewaal waren gesneuveld, de bezittingen te verkopen.

In die stormachtige periode werd Willem V ook nog eens om het zacht te zeggen verminderd toerekeningsvatbaar. Het bewind werd in 1358 overgenomen door zijn broer Albrecht, die de leider van de Kabeljauwse partij werd. Hij gaf Pieter en zijn echtgenote toestemming om terug te keren naar hun goed, maar daarvoor moesten ze wel flink betalen. Ze hadden er blijkbaar het geld voor, want in die tijd werd het landgoed met behoorlijk wat grond uitgebreid. Of was Albrecht zo goedgeefs? In ieder geval ontving een broer van Boudewijn in 1360 *'de helfte van den Lande van Pendrecht'*. De helft van het land van de buurman, die ook Hoeks was geweest, kwam in de familie van de Van Duivelandse.

In die tijd kwamen ook een paar belangrijke waterstaatkundige werken tot stand. Rhoon, dat eerst een zandplaat en later een eiland was geweest, werd rond 1366 verbonden met het naburig land door middel van wat nu de Kruisdijk en de Rhoonse Dijk is. Maar toen brak het jaar 1373 aan, met eerst een natuurramp en daarna familieproblemen. In januari liep het hele gebied onder water bij

een stormvloed. Binnen 24 uur veranderde de kreek de Koedood in een heuse rivier die de Riederwaard definitief in twee stukken splitste. Het dorp Pendrecht, het naburige goed, verdween in de golven en zou nooit meer worden herbouwd.

Rhoon bleef na deze ramp nog wel bewoonbaar, maar heer Pieter overkwam in november een nieuwe tegenslag. Ditmaal was het zijn kabeljauwse zoon Boudewijn die zich had verbonden aan de heer van Arkel en dat legt hem geen windeieren. Boudewijn kreeg in die novembermaand van het jaar 1373 van Otto van Arkel een ambacht tot zijn beschikking in de buurt van Rhoon, aan de oude dijk van de Riederwaard.

Boudewijn III (1393 – 1401)

Boudewijn III was, anders dan zijn vader, Kabeljauws gezind en trouw aan de Van Arkels. In 1394 bewees hij die trouw door nadrukkelijk uit vrije wil zes morgen land op te dragen aan hertog Albrecht van Beieren, die het gebied vervolgens 'tot een onversterfelijk erfleem' teruggaf. Dat ging officieel via Jan van Arkel, heer tot Hagenstein van Pierrepont en het land van Mechelen. Het kan zijn dat we door deze gebeurtenis eindelijk enige duidelijkheid krijgen over de bebouwing van Rhoon in de middeleeuwen, want terloops wordt opgemerkt dat het gebouw tegenwoordig in Rhoon staat. Vroeger stond het op het Waaltje, zoals hierboven al is gemeld. Maar zolang de restanten die hier nog in de grond zitten niet zijn onderzocht, zal het nog moeilijk blijven om uit te maken op welke plaats nu precies welk gebouw heeft gestaan en in welk tijdvak.

Pieter II (1401 – 1455)

In 1373 had de stormvloed hevig toegeslagen in het gebied en in 1421 gebeurde dat opnieuw, maar nu nog rampzaliger. De St. Elisabethsvloed, die onder meer de Biesbosch liet ontstaan, zette de Rhoonse polders en vrijwel alles eromheen onder water. Pas zeven jaar later werden er weer stukken droggelegd en in 1430 kon de wederopbouw beginnen. Een paar jaar later, in 1437, bleek het overigens nodig nog iets recht te zetten. Er lag namelijk nog de oorkonde van 1373 waarin de erfenis van de kabeljauwsgezinde Boudewijn III geregeld was. Pieter II, die meerderjarig was geworden in 1411, kreeg het volledige erfrecht over Rhoon terug. Een tijd van grote inpolderingen brak aan. In 1472 zijn meeste polders bedijkt en drooggemaakt. Het kasteel kwam nu weer in een gesloten polder te liggen.

Pieter III (1455 – 1503)

De feitelijke bouw van het kasteel van Rhoon op de plaats waar het nu staat, wordt wel gesteld op het jaar 1433. Maar dat is niet zeker. Vermoed wordt dat het kasteel op deze plaats is ontstaan voor 1454. Er waren in dat jaar maar liefst vijf heren van Rhoon tegelijkertijd, allemaal broers, maar vier van hen overleden en zo kwam het bezit weer in één hand, namelijk van Pieter III. In 1481 werd Rhoon niet meer als Zeeuws leen uitgegeven, maar als Hollands leen, wat als voordeel had dat er een eind kwam aan de voortdurende verdelingen. Een paar jaar later werd bevestigd dat de leen een hoge heerlijkheid was, maar historici twifelen eraan of dat wel in de haak was. Het heeft alle schijn van dat er een juridische truc is gebruikt om de status van Rhoon op te vijzelen.

Misschien moeten we niet te hard oordelen over deze Pieter III. Hij was waarschijnlijk een pragmaticus in extreem moeilijke tijden. De Hoekse en Kabeljauwse twisten waren hoger opgelopen dan ooit, zelfs al wist vermoedelijk niemand meer waarom het precies ging. Op 5 februari 1489, was het kasteel in brand gestoken door een groep van zo'n driehonderd Hoekse soldaten uit Rotterdam. Die stad was bezet door de Hoekse Jonker Frans van Brederode, die van daaruit aanvallen ondernam op de omgeving.

Het waren in ieder geval ingrijpende beslissingen van de leenkamer, want degenen die nu binnen het recht van de hoge heerlijkheid vielen, konden door heer Pieter III ook in halszaken worden veroordeeld, dus tot de doodstraf. Bovendien, als dit alles waar is, veranderde hij het erfrecht binnen zijn familie.

Intussen overleed Jonker Frans in 1490 en waren de Hoekse en Kabeljauwse twisten eindelijk voorbij. Maar dat wilde niet zeggen dat er vrede kwam. Een mooie gebeurtenis was in ieder geval wel de inwijding van een nieuwe kerk in Rhoon in het jaar 1500.

Een leugentje om bestwil

Hoe betrouwbaar zijn de gegevens die beschikbaar zijn over Biggo en zijn nazaten? Daarover bestaan twijfels. 'Vele gebeurtenissen hebben deze geschiedenis vaak zeer duister gemaakt', schrijft C. Hoek in 1969 in het genealogisch tijdschrift *De Nederlandse Leeuw*. 'Daar is allereerst het volledig verloren gaan, ten gevolge van overstromingen in de tweede helft van de veertiende eeuw, van alle oude verkavelingen, rivierlopen, dijken en wegen, zodat slechts de politieke grenzen met de hoge heerlijkheid Putten in grote lijnen bleven bestaan. Die met het aangrenzende Pendrecht zijn geheel verdwenen, doordat de heren van Rhoon dit ambacht verwierven.'

Daar komt nog eens bij dat de heren zelf de nodige onduidelijkheid hebben geschapen op een manier die tegenwoordig zonder meer als gesjoemel zou worden betiteld. Hoek: 'In de vijftiende en zestiende eeuw slaagden zij [de heren van Rhoon] er in door allerlei manipulaties hun ambachtsheerlijkheid tot een hoge heerlijkheid te maken en van een Zeeuws leen tot een Hollands leen. Hiervoor wat het nodig bepaalde stukken uit het archief te doen verdwijnen en andere na te maken. Ten slotte is het gehele archief met echte en onechte bescheiden op 14 mei 1940 verbrand.'

Voordat dit artikel werd gepubliceerd was er al een aantal publicaties over de Rhoonse heren verschenen, bijvoorbeeld in jaargang 1902 van hetzelfde tijdschrift en het bekende boekje van T.A. van der Vlies, *De eerste eeuwen van Rhoon*. Maar nu de echtheid van veel documenten niet meer kan worden vastgesteld omdat ze bij het bombardement van Rotterdam zijn verdwenen, moet voorzichtig worden omgegaan met de gegevens.